

ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДНОШЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ (НА ПРИКЛАДІ М. СУМИ)

д.е.н., проф. Ілляшенко С. М., студент Кириченко Т.

На сучасному етапі розвитку економіки важливим стає питання захисту навколишнього середовища. Це пов'язано з тим, що сьогодні людство живе в епоху науково-технічного прогресу, яка веде за собою не тільки позитивні зрушення, але й негативні.

До найбільш негативних наслідків НТП слід віднести неминучі збої та порушення екосистеми. Це, в свою чергу, призводить до виникнення екологічних проблем та дисбалансу між людиною і природою. Така ситуація потребує глибокого усвідомлення кожною людиною складності та важливості сучасного стану екологічного комплексу з метою вирішення або полегшення глобальної екологічної кризи.

Тому під час проведення опитування за мету дослідження було поставлено визначити ставлення населення до екологічних проблем для більш детального з'ясування поточного стану екологічної ситуації в країні.

Об'єктом дослідження були юридичні особи (підприємці), а також фізичні особи – жителі м. Суми, віком від 18 років і старше, чоловічої і жіночої статі. Обсяг вибірки – 423 особи. Для дослідження екологічного стану місцевості була обрана методика анкетного опитування, що широко застосовується у різноманітних соціологічних дослідженнях, з наступною статистичною обробкою отриманих результатів. Блок анкети з екологічної проблематики містив 13 запитань, які були спрямовані на те, щоб з'ясувати ставлення місцевого населення до екологічних проблем сучасності та розуміння їх складності. Кожен із респондентів отримував текст анкети та заповнював лист опитування шляхом вибору однієї із запропонованих альтернатив відповіді. Екологічне анкетування респондентів здійснювалось анонімно, тобто без вказівки ними особистих даних та підписів, крім запитань стать, вік, та соціальний статус, які необхідні для диференціації респондентів за цими ознаками.

Аналіз статистичних даних дав змогу виявити наступну структуру відношення населення до екопроблем: переважна більшість респондентів (62%) обрала альтернативу – хвилює, альтернативу хвилює частково – 27%, важко відповісти – 4%, а 7% опитаних проявили байдуже ставлення до питань екології.

При загальному співвідношенні за статтю (56,49% жінки та 43,51% чоловіки) для позитивної відповіді на запропоновані питання характерне незначне збільшення частки жінок – на 1,43%, для негативної – навпаки частка жінок зменшується на 1,77%, серед респондентів, яким було важко відповісти на запитання також дещо переважали жінки (0,34 %).

Найбільше населення цікавлять наступні проблеми: забруднення питної води – 11,4% респондентів, забруднення атмосферного повітря – 10,3%, засміченість населених пунктів – 8,9%, забруднення річок та інших водойм – 8,6%, стан радіації на території та санітарний стан місць відпочинку по 8,2%, розширення територій звалищ і відвалів гірські порід – 7,7%, загибель зелених насаджень в населених пунктах і лісах поблизу міст – 7%, шум за місцем проживання та зникнення в лісах поблизу міста тварин, птахів, грибів та ягід по 6,6%, зникнення риби у водоймах – 6,2%, будівництво у водоохоронній зоні річок та озер – 5,4%, електромагнітне забруднення (мобільні телефони) – 4,8%.

Порівнюючи відношення населення до екологічних проблем залежно від соціального статусу, можна зробити наступні висновки: крім першочергових проблем, забруднення питної води та атмосферного повітря, робітників більшою мірою також хвилюють стан радіації на території на 8,7% (з них чоловіків – 39,9%, жінок – 60,1%) та засміченість населених пунктів на 8,4% (чол. – 44,1%, жін. – 55,9%); службовців – забруднення річок на 9,6% (чол. – 52%, жін. – 48%), засміченість міст на 9,1% (чол. – 52,5%, жін. – 47,5%), санітарний стан місць відпочинку на 8,6% (чол. – 49,8%, жін. – 50,2%); підприємців – санітарія місць відпочинку на 9,3% (чол. – 48,6%, жін. – 51,4%), засміченість населених пунктів на 8,5% (чол. – 43,8%, жін. – 56,3%) та забруднення річок на 8,5% (чол. – 50%, жін. – 50%); безробітних – забруднення річок на 10,4% (чол. – 51,7%, жін. – 48,3%), санітарія місць відпочинку на 10% (чол. – 62,5%, жін. – 37,5%), розширення територій звалищ на 9,6% (чол. – 55,8%, жін. – 44,2%); пенсіонерів – засміченість міст на 8,8% (чол. – 48,6%, жін. – 51,4%), зникнення фауни та флори лісів на 7,6% (чол. – 56%, жін. – 44%) та забруднення річок на 7,6% (чол. – 56%, жін. – 44%); студентів – забруднення річок на 9,6% (чол. – 52,9%, жін. – 47,1%), санітарний стан місць відпочинку на 8,9% (чол. – 49,4%, жін. – 50,6%), засміченість населених пунктів на 8,2% (чол. – 49,5%, жін. – 50,5%).

Отже, можна стверджувати, що фактично більшість населення м. Суми хвилюють екологічні проблеми. При цьому дослідження показало, що найбільш тривожними є питання стосовно забруднення питної води та атмосферного повітря.

Враховуючи поділ населення на групи за соціальним статусом було виявлено наступне: робітників більшою мірою хвилюють питання стану радіації на території, пенсіонерів – зникнення в лісах поблизу міст тварин, птахів, грибів і ягід, службовців, підприємців, безробітних і студентів – забруднення річок та інших водойм, санітарний стан місць відпочинку.

1. Формування ефективної системи мотивації трудової діяльності на підприємствах будівельної галузі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eprints.kname.edu.ua/21890/1/65_aref_Pyzh.pdf

2. Поняття мотивації працівників, її види та зв'язок із системою бухгалтерського обліку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum_ptmbo/2011_2/19.pdf